

Jak drzewa mogą pomóc w ochronie gruntów przed wodną erozją?

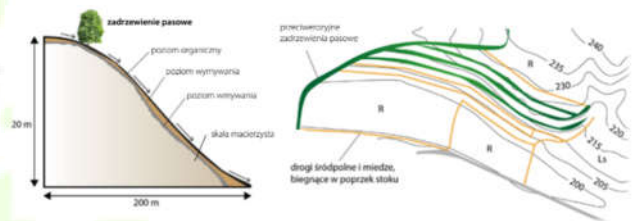
www.eurafagroforestry.eu/afinet/

Wykorzystanie systemów rolno-leśnych w ochronie gruntów przed erozją zostało już udowodnione w różnych strefach klimatycznych, chociaż powszechny jest brak wiedzy w zakresie metod ograniczenia erozji gruntów ornych w klimacie umiarkowanym przy wykorzystaniu zadrzewień. W tekście zalecamy wybrane metody ochronne w zakresie tak zwanej fitomelioracji (poprawianie produktywności gleb przez zakładanie upraw odpowiednio dobranych gatunków roślin).

Strome zbocza gruntów ornych zagrożone erozją bardzo silną (o nachyleniu 15° i większym) należy całkowicie zadarnić i uzupełnić luźnymi zadrzewieniami powierzchniowymi. Na zboczach zagrożonych erozją silną (o nachyleniu 10-15°) na glebach lessowych i pyłowych, należy zakładać poprzeczno-stokowe pasy głęboko korzeniących się krzewów z zadarnieniem z warstwą zielną. Pasy te powinny się wprowadzać w odległości 150m dostosowując do układu pól. Pierwsze zadrzewienie (trzyrzędowy pas krzewów o szerokości ok. 5m) powinno się wykonać w miejscu styku wierzchowiny ze zboczem. Na fragmentach grzbietów na zboczu (tzw. półksiężyczach) wprowadzać powierzchniowe zadrzewienia. Zbocza zagrożone erozją średnio-intensywną (o nachyleniu 6-10° na glebach pyłowych i 10-15° na pozostałych), odległości pomiędzy pasami mogą wynosić 200-220m. Starasowane i zadarnione tereny sadów są zalecane na zboczach, narażonych na erozję, których nachylenie wynosi poniżej 12°.

Zagospodarowanie wąwozów jest również ważnym sposobem ochrony gruntów ornych. Zalecenia obejmują zastosowanie głęboko korzeniących się traw i drzew. Obrzeża wąwozów należy chronić wprowadzeniem pasów darni z krzewami.

Brzezi zbiorników i cieków, sąsiadujące z gruntami ornymi należy obsadzić co najmniej 10-metrowym zadarnionym pasem buforowym z gęstą obsadą krzewów i drzew.

Schemat lokalizacji zadrzewień przeciwoerozyjnych (za: Kujawa i in. 2018)

Więcej informacji:

- Józefaciuk A., Józefaciuk C (1999) *Ochrona gleb przed erozją. Poradnik dla władz administracyjnych i samorządowych oraz służb i użytkowników gruntów*. IUNG Puławy: 133 ss.
- Zajązkowski K., Tałałaj Z., Węgorek T., Zajązkowska B. (2001). *Dobór drzew i krzewów do zadrzewień terenów wiejskich*. Wydawnictwo IBL, Warszawa: 78 ss.
- Zajązkowski J., Zajązkowski K (2013). *Zadrzewienia*. Powszechno-Wydawnictwo Rolne i Leśne, Warszawa.

Dr Robert Borek

Instytut Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach (IUNG-PIB)